

tjak og meiningar

Um mannamál

sjónarmið

Til er ymiskt brongl í hugaheimi manna og eitt slag av bronglaðum hugsanum og fatanarmynstri nevnist «paranoia» (á grískum). M.a. hefur «paranoidur» hugsunarháttur við sær, at tú upplivir alt møgult í umheiminum sum bendandi á teg sjálván og í viðgongdum ferum uppfangar tú einans tey atvik sum hóva sær og tinum áskoðanum, hugmyndum (teorium), sum tú hefur bygt tær upp frammanundan ella fingið potað í teg frá øðrum (autoritetum).

Summi, sum hava ta uppfatan at «verðin er ónd» og vend móti sær, siggja «forfylgjarar» og «samansverjingar» alla-staðni: onnur sum ræðast okkurt «skitið» í sær sjálvum, fáa sálarfrið við at eygleiða «syndina» í øðrum fólk, og so framvegis. Tú sjálvur ert tá miðdepil — alheimsins — annaðhvørt mikilmenni ella minniverður og øll vita sjálvsagt av tí og bera seg at hareftir. Og loyvið mær at gruna, at viðhvørt man koma fyrri eitt vet av hesum «para-

noia» tá fólk kenna seg «kúgað» og uppfata ráðandi samfelag, búskaparmynstur, mentan, siðmenning og enn tá málfrøði sum «kúgara». Gerandi »mismun.

Sjálvsagt kann tað vera við rætti. Og eg skal undirstrika, at eg sjálvsagt eri við fullum javnrætti kynjanna millum, bæði medvitað og ómedvitað. Men eg datt út í hesar hugleiðingar nú ein dagin eg læs ummæli av danskari bók, skrivað av færoyingi, meg minnist hana eita «Færoerne — sprog og køn». Tíverri havi eg ikki sjálva bókina við hendi, so hetta má sigast vera «ummæli av ummælum» — men lat gå. Grunar mær at hvundurin er ein teirra, sum meta málið endurspeglar verandi valdsbýtið í samfeløgum, og tað er alt í lagi — og tó.

Varast má við einoygdari fatan. Málið speglar so mangt annað enn kynskúgan her og nú. Til dømis er málið søguligt (vorðið til í øðrum tíðum, viðurskiptum, samfeløgum, har lutverk kynjanna og valdsbýtið vóru óðrvisi), og tað hefur eisini «landa og tjóða dimensión» (ávirkanir frá øðrum londum og tjóðarflokkum,

har viðurskipti møguliga eru óðrvisi, færoyingar eru ikki einsamallir í heiminum), og tað endurspeglar stættabýti («sociolinguistics») ættarliðsbýti («tað søgdu teir gomlu» visir bæði á kynslig og ættarlígr viðurskipti) og eisini kenna vit til lokalar máliskur eftir lands og býarportum ella enn tá grannaløgum.

Eitt sum ummælalar festu seg við var nýtslan av orðinum **maður**. Nú skal tað eittast at vera (ómedvitað?) kúgan av at siga «formaður», «tingmaður» og orðatiltøk so sum «menn vilja vera við» er tann reina kynsfasisma. Men kærú vinir! Tit vita væl, at «maður» søguliga merkir «menniskja» ella tað innflutta «fólk» (sum áður ikki var brúkt um einstakar verur, men hópar) og merkingin stavar neyvan frá tí at tey gomlu einans flokkaðu kallkynið undir homosapiens (so skuldi nýtslan av orðum sum «homogeniserað», «homosexualitetur» ella «homolog» verið avleiðing av kallkynsræði í kapitalismuni. Og tolka vit viðari, verður hetta alt heilt ort).

«Tingmaður» ella «for-

maður» munnu hava verið til leingi áðrenn «maður» fór at visa á kallkynið serliga. Og skulu nú ensk-ar kvinnur fara at siga «chairwoman» og ikki «chairman» um sínar, týskar «kein Hauptmann, abert Hauptfrau, bitte» (og onkur blaðstjóri kundi eita «Breckfrau»)? Biða nú — tað er ikki homosapiens, nakað er galið við, men orðinum «kvinn», fornur hvørsfallsháttur av orðinum «kona», sum í nýggjari tíð hefur fingið — færoyskan hvønnfalls-hátt. Skulu vit so strika tað úr orðabókini saman við øllum teim «stemplings-heitunum» sum vit «normalu» hefta á fólk, sum eru «óðrvisi»? Í navni javnrættarsins hendir so nógv, so hvi ikki lúka kúgandi ókrút úr málin-

um, orð, sum kundu leitt til minnivirðingar?

Annars haldi eg, at ætla fólk at stríðast fyrri broyt-ingum javnrætti til frama, so er málfrøðin eitt ivasamt byrjunarstøði og orð í sjálvum sær neyvan hent álpsmál í fyrstu atlogu stríðsins, hugsa vit um at broyta kynslutverk og órætt í samfeløgum annars. Hugsioð okkum nú, at fjølmiðlar allir sum ein stevndu móti kynsjavn-rætti og júkaðu yvir okkum, at Jóngerð er landsstýrskvinnu og at fólk eiga at vilja vera við at tingkvinnan eigur at kvenna seg upp og fremja kvenndómsbragð og so viðari, haldi eg tó at møguleikin er valla meir enn mataligur fyrri at vit siga annað enn **formaður** um eini 100 ár. Men

kanska áttu vit at roynt — til dømis hava danir jú javnað út og siga nú «den» og «det» um djór og deyðar lutir og tað eitur eisini minsann «fælles-skøn».

Fyrri at enda hesa flokju har eg byrjaði: lá «kúgari» min fjaldur í málfrøðini meira enn í lógvum, valdi og øðrum samfelagsviður-skiptum — så eg nú álps-mann í bendingarmynstrum, setningabygging ella kyni orðanna, so hevði eg neyvan lisið bókur. Og kanska hevði tað verið frægast fyrri andaligu valdsjavnvágina.

-kári p.

Hvordan et menneske bliver formet!

Lad os starte med fødslen, og jeg vil her citere den franske fødsellæge Frederich Leboyer fra hans bog «Fødsel Uden Vold», «hvergang der fødes et barn, bringer vi det igennem helvedes kvaler. Vi piner det i en sådan grad, at hele det lille væsen forkrampes af rædsel, skriger og knuger de små hænder ind til hovedet som et menneske i den frygteligste angst. Læge, jordmoder, mor og far ser imedens henrykt til». Forinden er moderen enten lokalbedøvet eller fuldt bedøvet og alle disse piller eller sprøjter er gift for den lille barnekrop, der endnu ikke kan udskille disse giftstoffer, og mange tager skade på nervesystemet. Det vil sige at allerede her får det nye menneske sit første knæk. Alle de mennesker der nu skal passe barnet udenfor hjemmet, og opdrage det lige fra vugge til

det går ud af skolen, er mennesker med en speciel uddannelse, hvor den falske viden om mennesket er puttet ind, nemlig psykologien. Både jordmodre, sundhedsplejersker, læger, pædagoger og lærer har alle lært psykologiens falske data om mennesket, som filosofen Wilhelm Maximilian Wundt blev betalt af rigskansler Bismarck for at opfinde en filosofi der retfærdiggjorde det at slå ihjel. Wundt grundlagde så den nye filosofi, der sagt, at mennesket ikke havde nogen sjæl, men var kun et dyr. Det kom så til USA hvor Rockefeller hjalp med sine penge at udbrede hele denne nye filosofi. Det vil sige, at meget af det man lærer i skolen og senere på gymnasiet ikke er sandt, og måden det undervises på gør studenten til en der bare skal slugte det hele rådt for usødet. Han får

ikke lejlighed til nogen sinde at finde ud af, om det er sandt, det der står i bøgerne og det læreren fortæller. Den logiske tænkning har man fjernet med matematik, som bilder studenten ind er den måde man bedst tænker logisk, og det er løgn. Det kan sammenlignes med en computer man programmerer til sit eget formål og det er hvad de der vil bestemme og kontrollere os gør. De bestemmer hvilke lærebøger der skal undervises i og hvilke ting der skal stå i dem. Det behøves langt fra at være personer inden for sit lands grænser. Det vil lærer i dag bliver styret nøje af ganske få personer, som vi ikke opdager for det er for sent, derfor læs bogen «Ingen tør kalde det en sammentværgelse» og «Leipzig Konnektion», de fortæller lidt om de metoder der bruges til at styre os på.

Jeg forestiller mig at det burde være sådan. At man fødte børn på Leboyers metode, med den kærlige og blide fødsel, hvor piller og bedøvelse er udeladt, da kvinden er grundigt trænet og uddannet forinden, og føder på en naturlig måde, som ikke er liggende eller spændt fast. Derefter og resten af opvæksten skulde blive blandt mennesker der kunne lide børn og som havde livserfaring at øse af, istedet for personer der er specielt uddannet med mange skæde teorier, og ingen livserfaring i hvordan man overlever på denne jordklode. Et Universitet burde være et sted hvor man havde andres opfindelser og viden som, man selv kunne studere, uden at skulde følge en bestemt professors skæde ide, som han aldrig selv fik efterprøvet, for at

bestå eksamen. Derfor vil vi forældre være de bedste til at opdrage vores børn.

Venlig hilsen

Jørgen Petersen

Beckers

TYGARA YNSKI — OKKARA UPPGÁVA

BECKERS MÁLING
Tel. 13657 · Tórshavn

HYGG HER

ATLAS
køkar og hvitvøkur

KØKSMIDSTØÐIN
Tlf. 14477